

Bryllup på Mysen nyttårsaften 1917

Av Dag Mysen

Vigselen mellom Olga Margrethe Holthe og Johannes Olavsens Wågen nyttårsaften 1917 har historisk interesse av to grunner: Først fordi det var første gang noen her i distriktet feiret bryllup på en nyttårsaften. Det var uvanlig og egentlig uhørt. Kanskje dagens trend har røtter hit? Den andre grunnen er at dette var et hastebryllup på grunn av inntrufne omstendigheter: Regjeringen hadde nettopp bråbestemt å innføre rasjonering på nær sagt alt mulig fra første januar i 1918.

Dette siste krigsåret ble et skikkelig nødsår i Norge, med prekær mangel på nesten alt, ikke minst mel til brød og bakervarer. Senere i året kom spanskesyken og slo ut nesten hele befolkningen, og mange døde eller ble merket av sykdommen resten av levetiden.

Baker Johan Holthe kunne ikke være bekjent av å lage en bugnende bryllupsfest for dattera si mens befolkningen på Mysen levde under streng rasjonering. Derfor ble bryllupet fremskutt til dagen før rasjoneringen ble satt i kraft.

Slik beskrev Olga festen for sønnen Erik en menneskealder i ettertid:

«Det var store forberedelser til bryllupsfesten. Det skulle gjøres skikkelig med mye god mat til mange gjester. Kokkekona Julie Fiskerud arbeidet fra morgen til kveld hver dag mellom jul og nyttår. Venner av mor og far, venninner av meg, og mine to søstre Asta og Amy var til stor hjelp for oss. Selv om det var mye mas og megen stri, hadde vi det sannelig

også svært morsomt. Det kunne stund i mellom være et svare leven rundt oss jentene.

Rasjoneringen begynte ikke før 1. januar og den kom som en stor overraskelse. Men det var langt fra lett å få varene vi trengte til en god, gammeldags fest. Far hadde nok av mel, sukker og smør, og også mange andre ting, og våre foreldres venner hjalp oss på alle måter.

Natten til nyttårsaften ble forretningen ryddet for disker og annet inventar. Brød- og kakehyller ble dekket med norske flagg og annen pynt. Forretningen skulle brukes som spisesal. Langbord og stoler ble satt på plass. Fra tidlig nyttårsaftens morgen var det Homstvedt som var sjefen i bryllupshuset. Han var hovmester på Grand Hotel og var en meget egenrådig herre. Han var ansvarlig for at festen gikk som smurt frem til morgensiden første nyttårsdag.

På formiddagen kom Anna Nordli for å stelle håret mitt og pynte meg. Alle roste både henne og meg da vi var ferdig. Mysen kirke ble pyntet av mine og fars søstre og venninner. De hadde hatt det nesten uanstendig morsomt, fortalte de da de kom tilbake, og jeg var full av misunnelse fordi jeg ikke hadde fått vært med.

Etter hvert som tiden for vielsen nærmet seg, var det fler og fler å se på kirkevei, og da presten H.C. Bergh kom frem til alteret, var kirken fullsatt med både gjester og mange venner og kjente som kom for å se på. Det var seks brudepiker: Mine søstre Asta og Amy, fars søstre Ragna og Agnes, Martha Løken (søster av senere redaktør Løken)

og Valborg Gulbrandsen (datter av stasjonsmesteren). Brudepikene var likt kledd og de virket meget stilige, vakre som de var alle sammen. Det var ikke vanlig med forlovere den gangen.

Mer enn hundre gjester deltok i bryllupsmiddagen og festen etterpå. Festmåltidet besto av fersk, klar suppe, fiskepudding med reker, oksestek med flere sorter grønnsaker og til dessert var det is og kaker. Det var flere taler under middagen. Foruten far som ønsket velkommen og «ga bort» bruden, husker jeg at presten Bergh talte omkring navnet Margrethe (brudens mellomnavn) som betyr perlen, og hans sammenliknet den med kjærligheten. Jeg husker at det etterpå ble sagt at Bergh hadde holdt en meget pen tale. Også din far holdt en god tale. Han takket for bruden og var behersket og rolig.

Ut over kvelden og natten ble det servert kaffe og kaker. Senere ble det satt fram et fantastisk kake- og dessertbord. Det var frukter av alle slag, både ferske og syltede, kremer og puddinger, kompotter og meget annet. De fleste dessertene var det fru Åsland som hadde laget. Slik var det å ha en far som var en dyktig baker og en fremragende conditor. Det bugnet av meget godt som var langt fra vanlig under første verdenskrig.

Ut på natten forlot ungdommen stuene i andre etasje og gikk ned i butikken som var blitt ryddet etter middagen. Der hadde de det morsomt, meget morsomt fortalte de meg etterpå. Men verken brud eller brudgom fikk lov å gå dit ned. Nå var vi voksne og hadde plikt til å være med i de voksnes selskap. Dette har jeg ofte tenkt tilbake på, full av misunnelse.

Ved fire- fem-tiden på morgenen var det alminnelig oppbrudd. Først da de siste gjestene var gått kunne din far og

jeg legge oss. Vårt værelse hadde under hele festen vært benyttet som stue.

14 av ungdommene overnattet på flatsenger på loftet over selv bakeriet. For øvrig hadde far leiet både Grand Hotel og Mysen Hotel for overnattingsgjestene.

En del av gjestene husker jeg fortsatt godt: Krosby Oppsahl og frue, Svend krosby og frue, familien Lars Larsen, din bestemor Holthes søster Kristine Torgersen, familien Ole Samaadahl, min fetter Adolf Tanum og hans kone Signe, hennes foreldre kjøpmann Åsland og frue, Rasmussen og frue som var foreldre til vår venn Ranhof, gullsmed Larssen og familie, bokhandler Arne Gimnes og frue, din bestemor Holtes hushjelp Karine Larsen, kjøpmann Jens Gundersen og frue, familien urmaker Svenneby (fire ugifte søsken i samme hus og husholdning), Petter Lund og Øystese (begge var emissærer i Kinamisjonen, nå Misjonssambandet) og Ludvig Hope (som senere ble generalsekretær i Kinamisjonen og en ruvende skikkelse under kirkens krigshistorie og i etterkrigstidens Norge). I tillegg til alle de jeg nevner her kom så den store slekten på begge sider, så langt det var mulig å få plass til dem.»

Da jeg hadde skrevet ned denne fortellingen, leste hun den igjennom og hadde ingen merknader.

Enda senere traff hun igjen en av dem som var tilskuer i kirken under vielsen, Anna Masen født Tveten. Hun minnet om at det var første gang det ble feiret bryllup på Mysen en nyttårsaften. Og hun bemerket videre: «Du var så lys, og hans så mørk! Dere var et nydelig brudepar!»

Kilder:

- Olga Wågen, født Holthe
- Erik Wågen